

ISTINA

časopis pravoslávnej mládeže

XIX. ročník 2014 cena 0,45€

И
Н
С
Т
И
Н
А

6

Zoslanie Svätého Ducha
Соединение Царства Духа

- 3 Ako byť príjemný Bohu
- 4 Svätá tajina kňazstva
- 4 Ponuka vzdelania
- 6 Smert' - vičný život
- 7 Ikona „Jaroslavskaja“
- 8 Sv. svätiteľ Afanasij Veľký
- 9 Sv. mučeník Justin Filozof
- 10 Vypočuj moju modlitbu
- 12 Deň zrodenia Cirkvi
- 13 Zlí duchovia
- 15 Detská stránka
- 19 Antipascha v Košiciach
- 20 Otázky a odpovede
- 22 Sv. Gabriel Bialystocký
- 24 Sv. Efrém Novotoržský
- 25 Žil niekedy Christos?
- 26 Ľvovský snem
- 28 Recepty
- 29 Pozvánka
- 30 Mladežnici z Ukrajiny
- 31 Kermeš v Krompachoch

Kúpou tohto časopisu podporujete pravoslávnu mládež.
Ďakujeme štedrým darcom.

Spasi Vás Hospodi!

ISTINA - mesačník pravoslávnej mládeže, ročník XIX./2014, **Vydáva:** Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS, **IČO:** 17075947, **www.bpm.orthodox.sk**, **e-mail:** sefredaktor@istina.sk, **tel.:** 0948 509 980, **Obálka:** Mladežnici z Mukačevsko-užhorodskej eparchie u nás, Antipascha v Košiciach
šéfredaktor: Miroslav Knap, **zástupkyňa šéfredaktora:** Nika Šoltýsová, **redaktori:** prot. Štefan Pružinský ml., prot. Peter Savčák, prot. Peter Soroka, protodiakon Ján Husár, diakon Miroslav Humenský, čtec Alexander Haluška, čtec Matúš Kostičák, čtec Ľuboš Savčák, čtec Miloš Surma, čtec Patrik Palasiewicz, čtec Daniel Omaska, Ioánn Haladej, Marcela Hvižďáková, Zuzana Sadilková, Juliána Polakovičová, Tatiana Mihalichová, Radka Baková, Silvia Knapová, Ľudmila Šandalová, Lenka Štefancová, Štefánia Šaková,
pokladníčka: Veronika Zacková, **technickí redaktori:** čtec Michael Brych, Marcela Hvižďáková, **detská stránka:** Janka Kobanová, Lenka Tabáková, Anička Feďová, **redaktori pre distribúciu:** jerej Miroslav Pavlenko, Adriana Pavlenková, **korektúra:** prot. Peter Kormaník

Vychádza 12-krát do roka. Ročný príspevok 5,40 + poštovné 5,00 €

Vaše finančné príspevky posielajte na adresu: Redakcia ISTINY, Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS, Bayerova 8, 080 01 Prešov, prípadne na účet Istiny: 4008409298/7500.

Cirkevne schválené s blahoslavením vladyky Rastislava. Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky v súlade s učením Cirkvi. Nevyžiadané rukopisy nevraciam.

ISSN 1335-6739, Číslo indexu: EV 3633/09

Každodenne sa usiluj o morálne očistenie svojej duše.

Musíš získať Božiu spravodlivosť a nie logickú, pretože len vtedy príde blahodať nášho Isusa Christa.

O všetkom, čo budeš robiť, premýšľaj, či to chce Christos a na základe toho to vykonáš, alebo nie.

Musíš uskutočňovať dokonalú poslušnosť, aby si neskôr mohol iným hovoriť o poslušnosti.

Keď budeš niekomu hovoriť nie, nech to znamená nie a keď budeš hovoriť áno, nech to znamená áno. Nepretvaruj sa, ale to, čo si myslíš hovoriť, hoci by si sa mal niekoho dotknúť, avšak stále sa to snaž povedať dobrým spôsobom a poprípade podať vysvetlenie.

Maj v sebe a zachovávaj túto veľkorysosť: stále dávaj pozor, čo uspokojuje tvojho brata a nie teba.

Každodenne čítaj jeden úryvok z Nového Zákona, aby sa morálne očistila tvoja duša.

Nevšímaj si, čo robia iní, ani neskúmaj prečo a ako to konajú.

Tvojím cieľom nech bude morálne očisťovanie svojej duše a úplné podriadenie mysle Božej blahodati. Pre tento cieľ urob všetko: modli sa, študuj, pokorne opakuj Isusovu modlitbu s vedomím, že potrebuješ Božie milosrdenstvo. Jedným slovom, dbaj o svoj duchovný život.

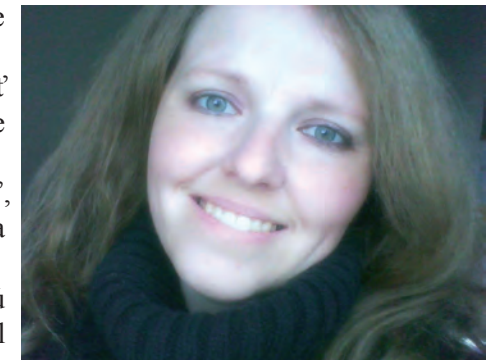
Keď to všetko uplatníš vo svojom živote, potom príde blahodať nášho Christa vo vhodnom čase. On vie, kedy ti má byť daná blahodať. Avšak, aby prišla, Christos musí byť „dojatý“ našou láskou, našou dobrotou a vašou pokorou, lebo len takto nám dá svoju blahodať.

Rozhlasový vysielateľ a prijímač (teda Christos a duša) nech sú nastavené na rovnakú frekvenciu.

„Dobrý kresťan nekoná dobro pre svoj úžitok, napríklad, aby dostal odmenu alebo veniec, alebo aby sa nedostal do pekla, alebo aby sa dostal do raja. Robí to preto, lebo ho miluje a dáva mu prednosť pred zlom. Všetko ostatné je prirodzeným následkom dobra a vchádza do duše bez toho, aby si to duša želala. Len takto sa dobro vyznačuje vznešenosťou. V opačnom prípade je to obchodnícky poriadok, „Čo mi dáš, ak budem konať toto?“ – alebo: „Robím toto a ty mi daj tamto!“

Pripravila: **Zuzka Sadilková**

Zdroj: Jeromonach Christodoulos Svätorský, Starec Paisij, Prešov 1999.

V dnešnej katechetickej kázni by som sa Vám chcel prihovoriť s témou - svätá tajina kňazstva.

„Usiluj sa postaviť pred Boha ako osvedčený, ako pracovník, ktorý sa nepotrebuje hanbiť a správne podáva slovo pravdy“ (2 Tim 2,15).

Taká je dušpastierska služba, povolanie, ktoré chápeme ako povolanie prorokov, apoštolov, pastierov a učiteľov. Obrad rukopoloženia (chirotonie, vysviacky) na kňaza je tiež len počiatkom kňazskej služby, ktorú kňaz vykonáva zvyčajne až do svojej smrti a ktorej obsah, zmysel, náplň a formy sa len postupne odhaľujú a realizujú v nespočetných momentoch a prejavoch kňazského slúženia. Kňazi pravoslávnej Cirkvi neúčinkujú „za“ Christa alebo „namiesto“ Christa, akoby On sám nebol prítomný, ale naopak, ich úloha spočíva v tom, aby zjavovali a svedčili o účinnej prítomnosti Christa vo svete (Sk 1, 8).

Prvým aktom chirotonie je zloženie kňazského sľubu. Prvý pochádza z roku 1892 a je z prostredia Srbskej pravoslávnej cirkvi.

Ja diakon (meno), želajúci prijať kňazský stav, uvedomujúc si vážnosť

PRAVOSLÁVNA BOHOSLOVECKÁ FAKULTA
PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

Vám ponúka možnosť študovať:

študijné programy v študijnom odbore
3.1.14 SOCIÁLNA PRÁCA

CHARITATÍVNA A SOCIÁLNA SLUŽBA
(Bc., Mgr. a PhD.) a
PREVENTÍVNA SOCIÁLNA PRÁCA
(Bc.)

Študentom sú zdarma ponúknuté
špecializačné kurzy napr. na zlepšenie
komunikačných kompetencií, sebapoznania,
zvládanie stresu, na riešenie konfliktov a pod.

študijný program
PRAVOSLÁVNA TEOLÓGIA
v študijnom odbore
2.1.15 PRAVOSLÁVNA TEOLÓGIA
(Mgr. a PhD.)

Jediný Inštitút gréckeho jazyka
na Slovensku

Možnosť sebarealizácie a praktického
vzdelávania v OZ ANGELOS, NS SMILE
BPM - SYNDESMOS

Člen renomovanej svetovej
organizácie, ktorá určuje
smerovanie v sociálnej práci.

Angelos

Masarykova 15
080 01 Prešov

TRACSW

Najlepšia fakulta
svojho druhu na Slovensku
v roku 2012.

LARRA

č. tel. 051/7724729; 051/7721216, mobil: 0905 572 879
<http://www.unipo.sk/pravoslavna-bohoslovecka-fakulta>

a zodpovednosť pred Bohom za horlivé plnenie všetkých svojich pastierskych povinností, sľubujem, že mám pevnú a nezlomnú vieru vo všetky dogmy a vo všetko, čomu učí a vyznáva svätá Pravoslávna cirkev. Budem zachovávať cirkevné dogmy a pravidlá sv. apoštolov, všeobecných a miestnych snemov, sv. otcov a duše zverené mojej starostlivosti budem usilovne učiť Božej báňni a pravidlám pravoslávnej viery. Sväté tajiny a ostatné posvätné úkony budem vykonávať zbožne a podľa poriadku svätej Pravoslávnej cirkvi, že svojim zbožným životom podľa prikázaní Christových budem príkladom verným „v slove, v správaní, v láske, v duchu, vo viere, v čistote“. Sľubujem byť poslušným svojmu biskupovi a všetky nariadenia a príkazy duchovnej vrchnosti budem včas a presne plniť. Na znak toho, že tento sľub dávam úprimne a z celého môjho srdca, bozkávam svätý kríž a sväté Evanjelium.

Biskupi, kňazi a diakoni získavajú dar Svätého Ducha, aby Ním zjavovali ľudom Hospodina. Takto cez svojich vyvolených služobníkov Christos naplňa svoje kňazstvo, neustále prinášajúc seba ako obeť Otcovi za svojich bratov a sestry podľa človečenstva. Cez svojich služobníkov Christos pôsobí aj ako Učiteľ, zvestujúc ľudom božské slová Otca, ako dobrý Pastier, za ktorým idú „ovce“, ako Lekár, odpúšťajúc hriechy a uzdravujúc nemoci fyzické, duševné a duchovné, ako Biskup, ktorý pozoruje a dozerá na duchovné stádo, a chráni ho, ako Diakon, lebo „neprišiel, aby Jemu slúžili, ale aby On slúžil (gr. diakonisai) a dal dušu ako výkupné za mnohých“ (Mt 20, 28). Tajinu kňazstva garantuje postupnosť /sukcesia/ a jednota Cirkvi od čias Christa a apoštolov až do utvrdenia Božieho kráľovstva vo večnosti. Hoci duchovenstvo je povinné vynakladať maximálne úsilie pri prejavovaní Božej milosti, udelennej jeho členom v dare chirotonie, predsa len pravosť a blahodatosť nimi vykonávaných tajín závisí nie od osobnej cnosti každého z nich, ale od Christovej prítomnosti, pôsobiacej Svätým Duchom v Jeho Cirkvi.

Podľa Sv. Gregora Teológa pastier má byť nebeským človekom. Mal by byť svätý, a to neznamená byť prísny podľa mravov alebo vymyslených pravidiel. Nemal by byť vonkajší svätušká, ale ani farizej. Pravá duchovnosť je snaha po Božom zbožštení seba a iných ako vyššieho ideálu pravoslávnej asketiky, pastier má byť milosrdný a súcitný a prežívať cudzie hriechy, ktorý má rád modlitbu.... Podaj Hospodi, aby budúci kňazi, tak ako spomínali sv. Gregor, sv. Ján Zlatoustý (šesť slov o kňazstve).

Apoštol Pavol vyzýva, aby sme boli podobní obrazu Božieho Syna, aby sme nasledovali apoštolov v ich učení a vo všetkej službe Bohu i Cirkvi. Amín.

Christos posreďi nás!

Pripravil: čtec Marek Cicu

Každý z nas, jak bohatýj tak i chudobnýj musít umer-ti, tak je to dane nam christijanom od Hospoda Boha. Spa-sitel' naš Iisus Christos, jak Boh, nelenže znal, ale neraz i činami dosvidčil, že tělesna smert' neje ničim inakšým jak spaňom. Hospod' naš, darca žyvota, nazývat tělesnu smert' spaňom. Jaka je to veľika radojst a poťišýňa pre nas christyjaňiv, keď tělesna smert' neznamenat zanyk, ale ľem tiche spaňa, z kotroho nas može zbudyti ľem Tot, Kotrýj z porochu sotvoril žývoho čelovika. Smert'om je i to, že zochabjame šýtko, što tu mame, na tým pozemským švit'i jak majetok, slavu, piňazi, krasotu, silu i podobňi, a ideme do vičnosti. Smert' je otorhnuť a ša od šýtkeho vonkajšoho, zemneho žýt'a. Choc bý čelovik mal neznam jak veľikýj majetok, šýtko tu musít zochabity.

Hrob je dverjami kotrými ša dostaneme do budúcnosti i vičného žyvota. Duša, prirodzeni virít v neviditeľne, bo čuje (cíti), že na Zemľi ne je doma a tužýt po nebesnýj domoviňi. Čelovik kotrýj žije bez Boha, ša snažit toto vične smerovaňa k zahrobnomu žývotu zaminýti a predovžýti si svj žývot na Zemľi. Nerozumňi virít, že medicina i svitský nauký nakonec vyhrajut i nad tělesnov smert'ov.

Prosime ša dakodý sami sebe, že kodý presni nastane naša smert'? To ani Vý any ja nezname. Starý mušat hmerti, ale možut i molodý. Budeme mati času, žeby sme ša ňu pripravili? Je pravda, že pozname mnohých, kotrý nahlo umerli. Rozmýšľajme, že každý z nas umre, može na ulici, pid kolesami auta, abo nas najdut mertvých na posteli. Jak je nerozumne zochajati napravu na konec.

Abo sme už teraz pripravený na smert'? Keď ňi, zrobme sobi so šýtým porjadok. Je ľem veľikov odvahov žýty v takým stavi neporjadku. Smert' nezničit ani naše tělo, kotre mame, len ho dovede do porušiňa, vyschne jak kvitok, ale ľem dočasu. Bude premožene jak pšenyčne zerno, kotre je zašijane do zemľi, ale keď pride jar, ožýje. Tov jarov pro ľudske tělo v zemľi bude prichod našoho Spasitel'a Iisusa Christa, kotrýj pride vo veľikoj slavi spolu so svojima anhelami. Totý, što v Adamovi umirajut, s Iisusom Christom oživený budut.

Naše tělo, kotre býlo smert'ou porušene, bude znovu spojene s dušov a ožýve-ne. Keď ho všemohuščij Hospod' voskresne, bude šumne, duchovne i slavne tak, jak býlo oslavene tělo voskresenoho Iisusa Christa. Dobrý christijane ša nemajut čom strachovati smerti, bo v najsvjatijšij Eucharistiji veľo raz nasýtli svoju dušu každo-dennov stravov, kotra neubijat, ale vede k vičnomu žývotu s Bohom. Šýtky pamjatajme na to, že Boh nas stvoril na to: žeby sme ho poznavali, žeby sme ša mu klaňali, žeby sme dosiahli vičnu spasu, a to jest blaženojst.

Pamjatajme i na obicaňa (sľub) našoho Spasitel'a Iisusa Christa: „Čto jist moje tělo i pije moju krov, ma vičný žývot, a ja ho voskresšu v poslednýj deň“. Je proto veľikým ščasťom pre nas christyjaňiv, keď možeme furt pristupovati k svjatomu pričaščeniju. I keď dnejs vidyme pochovavati, pamjatajme na slova Iisusa Christa i na to, že totý christijane, kotrýj dobri robili odýšli na voskresenje žyvota (Ján 5, 29).

Amiň. Christos posredi nás!

Prihotovil: **Ioánn Haladej**

ИСТИНА

Svätý svätiteľ Afanasij Veľký, arcibiskup Alexandrijskij, veľký otec Cirkvi a stĺp Pravoslávia sa narodil okolo roku 297 v Alexandrii v rodine zbožných kresťanov. Dostal vynikajúce svetské vzdelanie, no ešte viac hlboké poznanie získal usilovným štúdiom Svätého Písma. Ešte ako maličký chlapec sa svätý Afanasij zoznámil s Alexandrijským patriarchom, svätým Alexandrom (deň jeho pamiatky 29. máj).

Raz sa na brehu mora hrala skupinka detí medzi ktorými bol i malý Afanasij. Kresťanské deti sa rozhodli, že budú krstiť svojich rovesníkov – idoloslužobníkov. Chlapec Afanasij, ktorého deti vybrali za „biskupa“ uskutočňoval krst.

V presnosti opakoval slová, ktoré počul v chráme pri slúžení tejto svätej tajiny. Všetko toto pozoroval z okna patriarcha Alexander. Potom nechal k sebe priviesť rodičov i deti, dlho sa s nimi zhováral a presvedčiac sa, že krst prebehol naozaj podľa cirkevného typikonu uznal krst za právoplatný a doplnil ho svätým myropomazaním. Od tých dní patriarcha dozeral na duchovnú výchovu mladého Afanasija a neskôr ho pričlenil ku kléru. Na začiatku ako čteca a neskôr ho posvätil na diakona. V roku 325 diakon Afanasij sprevádzal patriarchu Alexandra na I. Všeobecný snem v Nikei. Na sneme Afanasij vystupoval proti heretickému Arijevmu učeniu. Táto reč proti heretikom bola prijatá svätými otcami, Ariji zato znenávideli Afanasija a prenasledovali ho celý život.

Po smrti svätého Alexandra bol Afanasij jednoglasne vybraný za nástupcu na Alexandrijskú katedru. Dlho sa zdráhal, ale na prosby i duchovenstva i veriacich ako 28 ročný prijíma biskupskú vysviacku a bol postavený za hlavu Alexandrijskej Cirkvi. Svätiteľ 47 rokov viedol Cirkev a vytrpel si mnoho prekážok a prenasledovaní od svojich protivníkov. Niekoľkokrát bol vyhnaný z Alexandrie, niekoľkokrát sa musel skrývať v púšťach, pretože sa ho nepriatelia pokúšali zabiť. Vo vyhnanstve strávil 20 rokov. Pevne zastával pravdivé učenie, písal listy a traktáty proti ariánskej heréze. Keď Julian Odpadlik (361 – 363) začal prenasledovanie kresťanov, jeho hnev v prvých radoch postihol svätého Afanasija, ktorého považovali za veľkého obrancu Pravoslávia. Julian chcel zabiť Afanasija, no čoskoro sám zahynul. Smrteľne ranený krátko pred svojou smrťou v úplnej beznádeji zvolal „Galilejčan, vyhral si!“ po cisárovej smrti bol Afanasij na katedre ešte 7 rokov. K Hospodinu odišiel vo veku 76 rokov v roku 373.

Dodnes sa zachovalo mnoho prác svätiteľa Afanasija. Štyri „Slova“ proti arianskej heréze, list Epiketovi, biskupovi Korinskej Cirkvi o Božskej a ľudskej prirodzenosti Isusa Christa, štyri listy biskupovi Seraphionovi Tmuitskému o Božskosti Svätého Ducha a o Jeho rovnosti s Otcom a Synom (proti heréze Makedonia). Uchovali sa i iné práce apologetického (obránného) charakteru na záštitu Pravoslávia. Medzi nimi list k imperátorovi Konstanciovi. Komentáre svätiteľa Afanasija k Svätému Písmu, knihy mravoučné a podrobné opísanie života prepodobného Antonija Veľkého (pamiatka 17. novembra) s ktorým si bol svätiteľ veľmi blízky. Pamiatka svätého Afanasija sa slávi tiež 18. januára spolu so svätým Kirillom Alexandrijským a 2. mája.

Svjatiteľu otče náš Afanasie molí Bóha o nás!

Zdroj: www.pravoslavie.ru

Pripravil: **čtec Alexander Haluška**

Svätý mučeník Justín sa narodil okolo roku 105 v Sýrii Palestínskej, v krajoch Samárie, v meste, ktoré sa najprv volalo Sichem a neskôr Neapolis Flavia (dnešný Nablus v Izraeli). Jeho otec Prisk bol známy podľa pôvodu, ale bezbožník podľa viery; a aj samotný Justín bol modloslužobník prv, než bol osvetlený svetlosťou svätej viery. Majúc od mladosti veľkú lásku k pravde, dokázal sa vyučiť vo vedách, ktoré sa vyučovali na gréckych pohanských školách, lebo bol veľmi bystrý. Vyučil sa rétorike a veľmi ho zaujímala aj filozofia, preto sa stal žiakom jedného filozofa - stoika, aby poznal ich učenie. Justín horel po poznaní pravdy o Bohu. Stoik však nehľadal Boha, ani nepovažoval za potrebné učenie o Bohu. Preto ho Justín opustil a prišiel k inému filozofovi – peripatetikovi, ktorý bol považovaný za múdreho. Po nejakom čase však tento filozof prosil od Justína peniaze za výuku. Justín veľmi túžil po ozajstnej filozofii, ktorá by ho priviedla k poznaniu Boha, a preto prišiel k známemu filozofovi – pytagorejcovi. Ten Justínovi prikázal, aby sa najprv naučil astronómiu, geometriu, aritmetiku, hudbu a ďalšie náuky. Potom prišiel Justín k platonistovi. Ten Justínovi sľúbil, že ho z podoby telesných predmetov naučí beztelesnému poznaniu, od poznania ideí, k poznaniu Boha. Pri tomto učiteľovi zostal dosť dlhý čas a stal sa jedným z najznámejších a najdokonalejších filozofov. Keď sa raz prechádzal po opustenom mieste, stretol neznámeho, čestného starca. Starec sa ho opýtal: „Ak sa pravda poznáva pomocou správneho filozofického chápania, potom mi povedz, čo je Boh?“ Justín odpovedal: „Bytie, ktoré sa nikdy nemení, ale je vždy rovnaké a je príčinou všetkej existencie.“ Po príjemnom a dlhom rozhovore nakoniec povedal starec Justínovi: „Predovšetkým sa úprimne modli pravému Bohu, aby ti odkryl dvere svetlosti, lebo len ten môže pochopiť, čo je Božie, komu sa to samotný Boh rozhodne odkryť; a odkrýva to každému, kto Ho hľadá modlitbou a približuje sa Mu láskou.“ Po tomto duši prospešnom rozhovore s Bohom naplneným starcom, sa dal Justín na hľadanie kresťanských kníh a začal s veľkou horlivosťou čítať Sväté Písmo. Avšak časté a strašné prenasledovania kresťanov Justína spočiatku odhovárali od prijatia kresťanstva. Ale keď sa úplne presvedčil vo viere, Justín si veľmi zamiloval kresťanov a prijal svätý krst. Chodil po svete, učil a zvestoval meno Isusa Christa, takže obracal neveriacich od ich bludu k Bohu. Svätý Justín Filozof zomrel za Christa mučeníckou smrťou, kvôli obrane kresťanstva a dvom Apológiám (Obranám), ktoré za kresťanstvo napísal.

Deň pamiatky 1. jún (starý štýl) /14. jún (nový štýl)

Spracovala: **Nika**

Zdroj: www.pravoslavie.ru, kniha „Žitija svjatyh svjatelja Dimitrija Rostovskogo“

Ikona Božej Matky „Jaroslavskaja“ bola prvou čudotvornou ikonou, zjavenou Bohorodičkou ľuďom, počas tatársko-mongolskej nadvlády. V Rusku sa stala známou krátko po vpáde Tatárov. Zjavením svojho obrazu, akoby Božia Matka navštívila Ruskú zem a utešila ju v nastávajúcich ťažkých časoch. Nie náhodou sa objavila práve ikona „Umilenija“, ktorá vyjadruje hlbokú materinskú starostlivosť Božej Matky. Na počesť tejto ikony bol zasvätený spodný chrám svätého proroka Eliáša v Jaroslavli.

O histórii tejto ikony sa nám zachovalo veľmi málo. Stratila sa aj samotná starobylá ikona. Podľa tradície Jaroslavská ikona Bohorodičky patrila jaroslavským kniežatám, bratom Vasiliovi a Konštantínovi Vsevolodom, ktorí žili v 13. storočí a preslávili sa obnovou chrámov zbúraných počas tatárskeho vpádu. V roku 1501, po požiari jaroslavského Uspenského chrámu, boli nájdené mošči svätých kniežat a na ich počesť, na príkaz Ivana III., bol postavený chrám. Mošči boli umiestnené medzi stĺpy nového chrámu, pod starobylými rodovými ikonami, medzi ktorými bola čudotvorná Jaroslavská ikona Božej Matky. O veľkej úcte k čudotvornej ikone svedčí mnoho kópií vytvorených v 15. - 16. storočí.

Ikona bola najviac uctievaná počas celonárodných katastrof. Jaroslavci sa pred ikonou Bohorodičky modlili počas veľkého požiaru v roku 1501, ako aj v roku 1918 počas tzv. „jaroslavského povstania“.

Pred Jaroslavskou ikonou Božej Matky sa veriaci modlia za zbavenie sa rôznych telesných chorôb.

Sviatkovanie ikony je ustanovené na 8./21. júna.

Modlitba: Ó Presvjatája Divo, Máti Hóspoda výšnich síl, Nebesé i zemlí Caríce i hráda nášeho Jaroslávľa vsemóščnaja Zastúpnice! Prijímí chvaléбноje pínije sijé ot nás nedostójnych ráb Tvojích, i voznesí molítvy naša ko prestólu Bóha Sýna Tvojehó, da mílostiv búdet neprávdam nášym i probávit blahodát' Svoju čtúščym Vsečestnojé imja Tvoje i s víroju i ľubóviju poklaňajúščymsa čudotvórnomu óbrazu Tvojemú. Nísmy bo dostójni ot Nehó pomílovani býti, ášče ne Tý umílostiviši Jehó o nás, Vladýčice, jáko vsjá Tebí ot Nehó vozmóžna súť. Sehó rádi k Tebí pribihájem, jáko k nesomňínij i skórij Zastúpnici našej, i Tebí, jáko vsemohúščej Pomóščnici, sámí sebe i drúh drúha i vsjú žízň našu po Christí Bózi predájem, nýni i prísno i vo víki vikóv. Amíň.

Pripravila: **Juliána Polakovičová**

Zdroj textu: <http://iconworld.ru/products/50>

Nie každý človek je schopný konať spravodlivo a svoju nádej klásť do Božích rúk. Mnohí, hoci oplývajú blahobytom, sú nespokojní a repcú. Je to nepochopiteľné až trúfalé. Prečo tak činia, prečo sú tak nerozumní? Práve k týmto ľuďom a aj k im podobným obracia prorok Dávid teraz svoju reč. Opäť ju smeruje k ľuďom ťažkého srdca priveľmi spútaných pozemskými vecami a telesnými žiadostivosťami. Títo ľudia sú tak oslepení, že nedokážu vidieť Boha a Jeho starostlivosť (Božiu blahú prozreteľnosť) o nich vo svojom živote.

Prorok Dávid im na sebe a svojich priateľoch – spolubojovníkoch pripomína, že sa Božie svetlo na nich vyobrazilo, t.j. že dostali Jeho požehnanie a pomoc. Je to viditeľné všetkým, keďže Dávidove víťazstvá sú skutočne neobyčajné. Vidia ich všetci – aj tí, čo sú s Dávidom a aj tí, ktorí proti nemu povstali spoločne s jeho synom Absolónom.

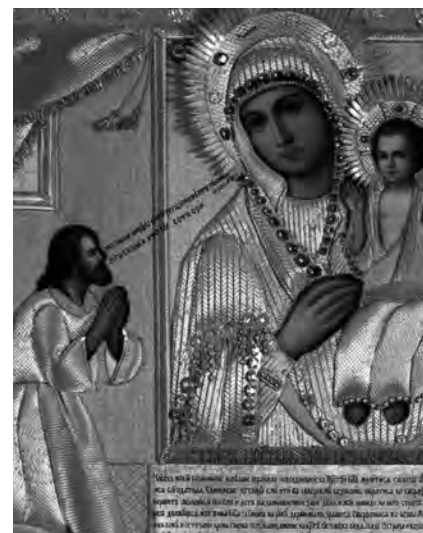
4, 7 – ΜΝΟΧΗ ΓΛΗΓΟΛΟΥΤΕ: ΚΤὸ ἰβέντετ ἡμῖν ἐλγῆλ; ζῆμῆμεναι ἡμῖν ἐκβῆτετ λιτὰ τῷεῶν, γῆν. – **Mnohí hovoria: kto nám ukáže blahá? Na nás sa vyobrazilo svetlo Tvojej tváre, Hospodine!** – Vo vzťahu k predchádzajúcej výzve proroka k spravodlivosti a nádejaní sa na Boha (v. 6) majú jeho slová takýto zmysel: Hľa, učíš nás, hovoria mnohí, nehrešiť v hneve, no rozmýšľať nad dôvodmi a príčinami, ktoré vyvolali hnev, prinášať Bohu skutky spravodlivosti ako obeť a nádejať sa na Boha – no aký máme z toho úžitok? Kde je to dobro, ktoré má prísť kvôli spravodlivosti, ktorú nám radiš konať? Kto nám teda ukáže blaho? Podobné otázky vznikajú najmä u tých, ktorých prorok predtým nazval ťažkého srdca, ktorí nevidia činnosť blahej Božej prozreteľnosti vo svete, nevidia dobré skutky a Božiu milosť, ktoré sa vylievajú na všetkých – dobrých, aj zlých (pozri Mt 5, 45).

„Kto nám ukáže blahá?“ – Častá otázka ľudí, ktorí, keď sa dostanú do ťažkostí, pokušení, keď upadnú do stiesnenosti, bezradnosti, a keď z toho padnú do zúfalstva, neveria, že Hospodin je blízko. Akoby hovorili: „Kto nám pomôže?“ „Kde je teraz Boh? Či nevidí, že trpíme?“

„Svetlo.“ – Svetlom tu prorok nazýva ochranu, záštitu a Božiu starostlivosť o každého človeka. Svetlo Hospodinovej tváre je podľa Otcov Cirkvi Kríž, pretože ním Christos osvetlil celý svet. Adamovým priestupkom na dušu človeka doľahla pokrývka tmy, no teraz sa sníma z duší verných ožiarením Svätým

Duchom. Pod „Svetlom“ v tomto verši vidí svätý Atanáž Veľký vteleného Božieho Syna Isusa Christa, keď hovorí: „Svetlo pre svet – to je Christos. On nás naučil rozumieť, čo sú skutočné blahá, ktoré ak získame, získame tak naozajstnú veselosť pre srdce aj rozum.“

„Vyobrazilo sa na nás svetlo Tvojej tváre.“ – Presnejšie by sme mali preložiť: zaznačilo sa na nás, odtlačilo sa na nás, objavilo sa na nás. Byť osvetlený Božím svetlom má znamenať prijať toto svetlo ako znak, ktorým sa budeme odlišovať od ostatných. Svätý Vasilij Veľký hovorí, že svetlo Hospodinovej tváre má žiariť z tváre každého verného kresťana, lebo ako inak by mali ostatní spoznať, že sme vojakmi pravého Boha, a ako my môžeme povedať, že sme Boží, keď nenesieme na sebe Jeho znak?

Prorok Dávid hovorí, že sa na nich odtlačilo svetlo Hospodinovej tváre, t.j. že sú pripravení chodiť v Jeho svetle a svedčiť o ňom pred ostatnými, doposiaľ zatienenými ľuďmi. Blažený Diadoch hovorí, že vnútorné a vonkajšie pokušenia robia zápasiaceho človeka spôsobilým získať do srdca odtlačok Božej krásy. Koho Boh miluje, na toho dopúšťa, skúša ho a očisťuje ako zlato v ohni, pretože Jeho moc sa dokonáva v slabosti. Aby sme mohli získať pečať Božieho svetla, nevyhnutne musíme prejsť skúškami podobne ako Dávid – a až potom môžeme spolu s ním povedať, že sa na nás odtlačilo svetlo Božej tváre.

Teda posnažme sa byť dôstojnými prijať toto svetlo, aby sa nám stalo sprievodcom v temnote sveta a zároveň poslúžilo aj našim blízkym, ktorých svojim Bohu milým životom privedieme k viere v Isusa Christa – k Slnku spravodlivosti.

Pripravil: **protodiakon Ján Husár**

Použitá literatúra:

- Афанасий Великий, св.: Творения в четырех томах. Том 4. Москва : Спасо-Преображенский Валаамский монастырь 1994.
 ДИАДОХ, бл., еп.: Слова подвижнические. Глава 94. In: Добротолюбие. Т. 3. Москва 2004.
 ФЕОДОРИТ КИРСКИЙ, бл.: Изъяснение псалмов. Москва 2004. ISBN 5-94625-081-7.
 ИОАНН ЗЛАТОУСТ, св.: Творения. Том 5. Свято-Успенская Почаевская Лавра 2005.
 ВАСИЛИЙ ВЕЛИКИЙ, св.: Беседы на псалмы. Московское Подворье Свято-Троицкой Сергиевой Лавры, 2000.
 ПСАЛТИРЬ в святоотеческом изъяснении. Свято-Успенская Почаевская Лавра 1998. ISBN 5-86868-103-7.
 РАЗУМОВСКИЙ, Г.: Объяснение священной Книги псалмов. Москва 2006. ISBN 5-7429-0120-8.
 Толковая Псалтирь с подстрочным комментарием и краткой историей. Москва 2006.
 ЗИГАБЕН, Е.: Толковая Псалтирь. Ясеново 2000. ISBN 5-7877-0023-6.

Za deň zrodenia cirkvi mnohí exegeti nazývajú 50. deň po Vzkriesení, 10. deň po Nanebovstúpení. V tento deň sa udiala významná udalosť - zostúpenie Svätého Ducha. Odvtedy apoštoli i celá svätá Cirkev začali nebojácne svedčiť o Christovi a hlásať svetu veľké dielo Božej spásy vykonanej prostredníctvom zmŕtvychvstania Božieho Syna.

Zostúpenie Svätého Ducha nastalo v deň Päťdesiatnice, ktorá aj v Starom Zákone patrila k najväčším sviatkom roka. Nazývala sa **Sviatkom týždňov** (hebr. šavout) alebo **Sviatkom prvotín**, trvala 7 dní po započatí žatvy, alebo 50. deň po prinesení prvého snopu obilia do chrámu. V tento deň sa

nepracovalo (ako v sobotu). Bol to koniec žatvy, ktorá sa začínala okolo Paschy. Keďže sa tento sviatok oslavoval 50. deň po Pasche, po grécky **pentakoste**, vznikol názov Päťdesiatnica. V roku 33 židovská Pascha pripadla na večer piatku, čo znamená, že prvý deň pripadol na sobotu a ráno po sobote bola nedeľa, kedy Christos vlastne vstal z mŕtvych. K tejto nedeli treba pripočítať 7 týždňov, čo znamená, že židovská Päťdesiatnica pripadla na nedeľu, teda prvú kresťanskú Päťdesiatnicu.

Zostúpenie Svätého Ducha práve v deň židovského Sviatku týždňov, čiže 50. deň po židovskej Pasche nie je náhodné. Podobne aj na židovský sviatok **Deň baránka** sa obetoval Isus za nás, tak podľa židovskej tradície práve v 50. deň po Pasche dostal Mojžiš pre Izraelitov Zákon (pozn. Starý). Miestom zostúpenia Svätého Ducha bol pravdepodobne dom evanjelistu Marka, v ktorom bola podľa všetkého ustanovená aj Eucharistia.

Na Sviatok týždňov apoštoli a všetci prítomní boli zhromaždení v dome Markovej matky a ako všetci Židia sa pripravovali na modlitbu v chráme. Avšak ich myšlienky boli nepretržite zamerané na nedávne Christovo prisľúbenie o zoslaní Svätého Ducha. Evanjelista Lukáš v Skutkoch Apoštolov podotýka, že zostúpenie Svätého Ducha prišlo nečakane, o čom svedčia slová evanjeliá: „**Tu sa strhol hukot z neba, ako keď sa ženie prudký vietor, a naplnil celý dom, v ktorom sedeli.**“ Celý Jeruzalem počul tento hukot, no príznaky fyzického vetra nevideli a necítili.

Ďalším významným príznakom príchodu Svätého Ducha bolo tiež znamenie ohnivých jazykov, ktoré sa po jednom usadili na každom z prítomných v dome. Opäť je v Evanjeliu prirovnanie „jazyky akoby z ohňa“, čo svedčí, že ide o mimoriadny zjav. Tieto jazyky boli vlastne Božím svetlom. Predobrazy tohto svetla videli apoštoli na hore Tábor pri Isusovom preobrazení. Ján Krstiteľ hovoril o krste ohňom a Duchom. Oheň bol symbolom Božej prítomnosti a moci. V Starom Zákone sa Boh ukázal Mojžišovi ako horiaci ker, ktorý nezhorel. Prorok Malachiáš hovorí, že príchod Boha je ako očisťujúci oheň. Celý tento jav v deň Päťdesiatnice posilnil predovšetkým vieru prítomných, ktorí do svojich srdc prijali Božiu milosť - blahodať.

„**Všetkých naplnil Duch Svätý a začali hovoriť inými jazykmi...**“, tu je podstata zostúpenia Svätého Ducha, tu bola všetkým prítomným udelená plnosť darov Svätého Ducha, potrebná pre splnenie apoštolského poslanca. Božia milosť očistila a posvätila ich srdcia, osvietila ich um, posilnila vieru, dala smelosť a odvahu, pokrstila ich a udelila dar najvyššieho stupňa kňazstva - biskupstva, o čom bola reč i pri voľbe nového apoštola Mateja. Stali sa novými ľuďmi a Svätý Duch sa stal ich trvalým Inšpirátorom, Vodcom, Učiteľom a Utešiteľom.

Šokujúcim javom zoslania Svätého Ducha bolo, že apoštoli začali hlásať mocné svedectvo o našom Hospodinovi. Práve toto počuli všetci, ktorých prilákal „hukot z neba“ a zhromaždili sa okolo domu. Boli to obyvatelia Jeruzalema i pútnici, ktorí prišli na sviatky do Svätého mesta. Boli tam okrem Židov z Jeruzalema dokonca Arabi, Kréťania, taktiež Židia z Babylonu, Egypta, Ríma, Afriky, blízkeho Východu Malej Ázie, z ktorých mnohí ani nehovorili židovským jazykom, a práve všetci **„zasli a divili sa“**, že rozumeli svedectvu o Isusovi Christovi vo svojom rodnom jazyku. Mnohí z nich uverili a začali vydávať svedectvo o Isusovi vo svojich domovinách. No mnohí z nich sa stali nepriateľmi kresťanov, títo hovorili: „**(Apoštoli) Títo sa napili nového vína**“.

Pripravil: Miroslav Knap

zdroj: PRUŽINSKÝ Š., Skutky svätých apoštolov, Pravoslávne biblické komentáre 5, Metropolitná rada Pravoslávnej cirkvi na Slovensku 1996, s. 27-32.

Okrem anjelov, ktorí plnia Božiu vôľu existujú sily, ktoré Mu vzpierajú a konajú zlo, poznáme ich pod pomenovaním **démoni alebo diabli**.

Apoštolí Isusa Christa a svätci poznali satanovu silu z vlastnej skúsenosti, nasmerovanú proti človeku so zámerom spôsobiť jeho úpadok. Poznali to, že tam kde človek žije s Bohom a je naplnený Svätým Duchom, satan je bezmocný a definitívne zničený vlastným úsilím. Pravoslávna viera nepozná stred medzi Bohom a satanom. Človek je vždy, buď s Bohom alebo so satanom, buď slúži jednému alebo druhému.

Konečné víťazstvo patrí Bohu a tým, ktorí sú s Bohom. Satan a jeho zástupy sú nakoniec zničené. Bez skúsenosti s realitou obrovského duchovného zápasu medzi Bohom a satanom, dobrými a zlými anjelmi sa človek nemôže nazývať pravoslávnym kresťanom. Tak ako anjelom sú pripisované symbolické podoby, ani diabol nie je „pán oblečený v červenom“, ani žiaden iný veľký hmotný pokušiteľ. Ale je zákerný inteligentný duch, konajúci podvodom a skryte a najväčším víťazstvom preň je nevieru v jeho existenciu a moc. Preto útočí priamo iba na tých, ktorých nemôže oklamať – Isusa a najväčších svätcov. Počas vedenia vojny ostáva väčšinu času ticho skrytý a koná pomocou nepriamych metód a prostriedkov.

Satan, čo znamená nepriateľ alebo odporca, je jedno z mien pre vodcu zlých duchov. 3. kapitola 1. Kn. Mojžišovej ho symbolicky označuje s hadom a pokúša Jóna i Isusa (Job 1,6). Christos ho označil za podvodníka a klamára, „otca lži a knieža tohto sveta“. „Spadol z neba“ spolu so svojimi zlými anjelmi bojovať proti Bohu a Jeho služobníkom. Je to ten satan, ktorý „vošiel do Judáša“, aby uskutočnil zradu a záhubu Christa.

„Buďte triezvi, bdejte! Váš protivník, diabol, obchádza ako revúci lev a hľadá, koho by zožral“ (1Pt 5, 8).

„Oblečte sa do plnej Božej výzbroje, aby ste mohli obstáť proti útokom diabla. Veď náš boj nie je proti krvi a telu, ale proti kniežatstvám, mocnostiam, vládcom tohto temného sveta a nadzemským duchom zla“ (Ef 6, 11-12).

Spracovala: **Radka Baková**

Zdroj: HOPKO, Thomas, Základy Pravoslávnej viery I., Vierouka, Prešov, 2012, s. 40.

Tak ako každý rok aj tento naša skupina pripravila duchovné stretnutie na víkend Antipaschy (25.-26. apríl). Toto stretnutie sme obohatili veselícou. Začali sme ako sa patrí, a to večerňou, po ktorej nasledovalo „paschálne vajíčko“. Ide o kruh, v ktorom každý povie niečo o sebe, aby sme sa lepšie spoznali. Pokračovali sme veselícou, kde nás zabávala hudobná skupina Ocel'are z Falkušoviec. Tancovali by sme až do rána. Keďže skoro ráno sme mali svätú liturgiu a po nej besedu, tak sme to museli ukončiť už o polnoci. Beseda bola na veľmi aktuálnu tému, a to vplyv počítačových technológií a súčasnej techniky na život dnešného kresťana. Táto beseda nás všetkých veľmi obohatila a myslíme si, že každý si z nej odniesol veľa prospešných myšlienok. Ako hodnotili túto akciu účastníci a otcovia duchovní:

Lenka Tatárová, 22 rokov (Falkušovce)

Ja som sa zúčastnila tejto akcie druhý krát a hodnotím ju pozitívne. Na veselici bola výborná atmosféra, zábava bola super, občerstvenie tak isto. Čo sa týka besedy, tak to bola zaujímavá téma ako aj názory zúčastnených. Veľmi sa mi páčil článok, ktorý čítal otec Spišák, ktorý presne vystihuje ako to v dnešnej dobe je. (Článok o tom ako sa diabol pokúša nás odviesť od Christa)

Mária Kost'ová, 15 rokov (Matiaška)

Veselica bola výborná a úplne som sa vytancovala a odreagovala. Na besede som sa dozvedela pozitíva a negatíva používania moderných technológií.

Lukáš Rudy, 21 rokov (Brezina)

Akcia bola na 1. Spojili sme príjemnú zábavu, večer s užitočnými informáciami, po liturgii ráno beseda ohľadom moderných technológií vplyvajúcich na človeka. Pravoslávna mládež sa musí viac stretávať.

Stanislav Karľak, 23 rokov (Michalovce)

Dobrá príležitosť spoznať nových ľudí, zabaviť sa, duchovne sa nasmerovať k Bohu a porozprávať sa na aktuálnu tému s našimi otcami duchovnými.

prot. Mgr. Ján Kost'

Na veľmi zaujímavej besede sa zúčastnení zhodli na názore, že moderné technológie sú veľkým prínosom pre ľudstvo. Veľmi ľahko sa stávajú aj nebezpečenstvom, keď človek stratí svoju slobodu v závislosti na týchto technológiách. Pri používaní spomenutých technológií hrozí strata slobodnej vôle ako aj manipulácie človeka. Výslednou myšlienkou tejto besedy je, že všetko čo človek vytvoril a začal používať je človeku prospešné len vtedy, keď to neobmedzí slobodnú vôľu človeka, ktorú nám daroval Stvoriteľ.

Ďakujeme Hospodu Bohu za to, že nám pomohol s Jeho pomocou znovu zorganizovať túto akciu a aj všetkým, ktorí svojimi darmi prispeli k tejto akcii.

Christos posreďi nas!

Pripravili: **košický mládežníci**

Milé deti, v tomto čísle Istiny sme si pre Vás pripravili zopár úloh. Veríme, že sa niečo nové naučíte. Úlohy nám zašlite prosíme do redakcie Istiny najneskôr do 30.06.2014. Vyžrebovaný výherca bude odmenený. Prajeme Vám veľa úspechov!

1. Ktorý sväty alebo sviatok sa skrýva v tabuľke?:

a) Sv. _____

3	14	10	8	8		2	7	14	8	15	21	10	13	22	2	12

b) Sv. _____

18	5	14	18	10	8		16	10	21	11	14	7	8	3	2

c) Sv. _____

3	14	10	8	8		22	10	8	18	7	10	8	19	3	22	22	2	12

d) _____

7	14	20	13	5	22	21	11	14		3	14	10	8	8	10		6	7	5	13	21	5	23	3

e) Sv. _____

6	5	21	5	7		3		18	5	11	7	14	8	3	17	10

f) Sv. ap. _____

6	5	21	5	7		10		6	10	11	14	1

Písmenká: L (1) K (2) I (3) U (4) E (5) P (6) R (7) N (8) M (9)
A (10) V (11) Ý (12) D (13) O (14) Š (15) Z (16) J (17) F (18) C (19)
Ž (20) T (21) S (22) Č (23)

2. Prepíšte básničku od Ľudmily Šandalovej písanými písmenkami:

Isusku mij

Isusku mij milýj,
šýju ti ručnyčok.
Daj mi rano silý,
v noči dobrýj snyčok.

Isusku dorohýj,
nazberam ti kviťa.
A duši ubohij
dozvoľ ľubyty Ťa.

Spynam ručký denno,
mij Isuse Christe.
Moľu ťa smirenno -
daj mi serce čiste.

3. Spojte čiarami:

Hospodi pomiluj

Kyrie Eleison

Lord, have mercy

Panie, zmiľuj się

Herr, erbarme dich

Doamne miluiește

Rumunčina

Polština

Gréčtina

Cirkevnoslovančina

Angličtina

Nemčina

4. Vymaľujte obrázok:

5. Vymaľujte obrázok:

Otázky a odpovede

Otázka: „Christos Voskrese! Otče, v mesiaci jún sa na našich cirkevných obciach koná „slávnosť“ tajiny 1. svätej spovede. Chcel by som sa opýtať, aký má význam tajina 1. sv. spovede, ako (kedy) vznikla a ako ju máme chápať? Ďakujem.“

Odpoveď: „Vositinu Voskrese! Prvá svätá spoveď existovala v Cirkvi od počiatku vždy, no vonkajšie formy, ktorými sa vykonávala a vykonáva sa do istej miery menili. V prvotnej Cirkvi sa ľudia vstupujúci do Cirkvi po prvýkrát zvyčajne spovedali verejne pred všetkými veriacimi, no táto prax prinášala aj zlé dôsledky, a preto bola Cirkvou odmietnutá. Pri verejnej spovedi (a nielen pri prvej) sa totiž občas vyslovili aj také hriechy, o ktorých apoštol Pavol hovorí, že je hanba o nich čo i len hovoriť (Ef 5, 12) a najhoršie bolo, že sa takto o rôznych ťažkých hriechoch mohli dopočuť aj takí ľudia, ktorým to mohlo uškodiť (napr. malé deti, alebo duchovne slabí a nestáli ľudia). Forma spovede sa preto zmenila na osobnú a tajnú spoveď veriaceho Bohu pred kňazom. Pred kňazom sa spoveď vykonáva podľa slov Isusa Christa, ktorý povedal apoštolom a cez nich aj ich nasledovníkom biskupom a kňazom: „Prijmite Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu ich zadržíte, budú zadržané“ (Jn 20, 22-23). Prečo Isus Christos ustanovil, aby sa odpúšťanie hriechov dialo prostredníctvom biskupov alebo kňazov? Po prvé preto, lebo biskupi a kňazi dostávajú od Boha dary a sily, aby vedeli ľudom pomôcť zmeniť svoj život a začať žiť lepšie a po druhé preto, lebo človek nikdy nehreší len voči sebe. Každým hriechom hrešíme aj voči sebe, aj voči Bohu, ktorému patrí naše telo aj duša (1Kor 6, 19), a tiež aj voči Cirkvi, čiže voči našim bratom a sestrám v Christu, ktorých sme mali svojim čistým a svätým životom povzbudzovať k dobru a my sme hriechmi robili opak, duchovne sme im škodili minimálne zlým príkladom a nedostatkom lásky. Preto je dobré, ak prosíme o odpustenie nielen od Boha, ale aj od Cirkvi aspoň v osobe kňaza, ktorý sa za nás pri spovedi pomodlí a pomôže nám získať „rozhrešenie“. Dávanie rozhrešenia nie je nejaká formálna právomoc, ktorou by kňaz mohol alebo chcel rozhodovať o nás a našom osude, či nám odpustí, alebo nie, ale je to schopnosť, sila, dar, ktorú kňaz dostáva od Boha, aby nám vedel a dokázal pomôcť oslobodiť sa od hriechov, vymaniť sa z ich príťažlivosti, odpútať sa od závislosti na nich, odviazať sa alebo odtrhnúť od ich pokúšania a rozviazať tak „uzol“ našich problémov, ťažkostí, bremien, ktoré nás ťazia, a ktorých sa sami nevieme a nemôžeme zbaviť. Je to služba, obetavá práca a veľká námaha, ktorú kňazi pre nás s Božou pomocou, láskou a radi robia cez modlitbu a poučenie pri spovedi.

Prvá spoveď sa na našich farnostiach zvyčajne robí, tak ako píšeš, organizovane a najčastejšie v neskorej jari alebo v lete počas sviatkov Zostúpenia Svätého Ducha. V tento sviatok sa prvá spoveď udeľuje preto, lebo prostredníctvom

Svätého Ducha dal Isus Christos apoštolom, biskupom a kňazom silu odpúšťať hriechy a pomáhať ľuďom oslobodiť sa od nich. Organizovane (viacero detí naraz) sa to robí preto, že nie všetky deti a rodičia by sami od seba našli cestu k spovedi a mohli by aj zabudnúť, nevedieť, či nechápať, aká je potrebná, ako môže pomáhať

v živote a že už je čas ju prijať. Keď sa prvá spoveď robí spoločne, príklad jedných detí môže pritiahnuť aj ďalšie, aby aj oni pristúpili a prijali tento dar vo veku, keď si už začínajú sami uvedomovať, že konajú aj hriech a zlo. Tento vek je zvyčajne od 7 do 10 rokov. To, v akom veku je najvhodnejšie pre dieťa, aby prijalo po prvýkrát sv. Tajinu pokánia (ktorej súčasťou je aj prvá spoveď) je individuálne. Závisí to od konkrétneho dieťaťa, ktorému by rodičia v spolupráci s kňazom mali pomôcť pristúpiť k tejto sv. Tajine v tom najvhodnejšom veku a čase. Ak dieťa nie je ešte pripravené a ochotné sv. Tajinu pokánia prijať, treba počkať a nenútiť ho k tomu priskoro. A naopak, ak ju dieťa spontánne a úprimne chce prijať v inom čase (napríklad skôr), než ju prijímajú ostatné deti, treba mu to umožniť. O tom, že je to tak správne, svedčí prax iných miestnych Pravoslávnych cirkví, kde deti prijímajú sv. spoveď individuálne, v rôznom čase (období roka) a veku. Nikomu predsa nemôžeme nariadiť, kedy má činiť pokánie, ktoré musí byť slobodné, úprimné a spontánne, ak má mať zmysel. No, ak niektorí kňazi vedú deti v podobnom veku k tomu, aby prijali sv. Tajinu spovede všetky spoločne v nejaký jeden deň a deti aj rodičia s tým súhlasia, netreba v tom tiež hľadať žiadne zlo, pretože aj takýto prístup môže mať svoje pozitívne stránky, o ktorých sme napísali vyššie. Je to praktická, nie dogmatická alebo kánonická záležitosť, preto nech každý postupuje ako najlepšie vie, ako mu hovorí jeho čisté svedomie. Len nech sa nič nedeje nasilu, formálne, iba pre parádu alebo pre darčeky, lebo to by bola katastrofa pre deti aj pre celú Cirkev. Hlavné je všetko robiť z úprimnej lásky a ochoty zamilovať si dobro, zmeniť sa k lepšiemu, prestať robiť zlo sebe alebo iným. O tomto treba deti učiť, poučovať, viesť a ukazovať im aj príklad zo strany nás rodičov. Láске k blahodati sv. Tajiny Pokánia a ostatných Tajín totiž privedieme deti len vtedy, ak bude táto láska žiariť aj z nás samých, ak aj my dospelí budeme radi a ochotne pristupovať k sv. Spovedi a činiť pokánie. S úctou a láskou v Christu

prot. Štefan Pružinský, ml.“

Sv. Gabriel Zabłudowský/Bialystocký

Svätý mučeník Gabriel sa narodil 22. marca 1684 v dedinke Zwierki neďaleko Zabłudowa, vo východnom Poľsku. Vyrastal v zbožnej pravoslávnej rodine. Jeho rodičia, Peter a Anastázia Gowdelovi, zachovávali vieru svojich predkov v tejto, pre pravoslávie zložitej dobe, kedy uniatstvo bolo v tejto oblasti prevládajúce vyznanie. Malý Gabriel sa od svojich vrstovníkov odlišoval svojimi vlastnosťami, ktoré sú neobvyklé pre detský vek, dával prednosť modlitbe pred detskými hrami.

Rodinu Gowdelových postihlo 11. mája v roku 1690 veľké nešťastie. Šesťročný Gabriel sa stal obeťou krutej krvavej rituálnej vraždy Židov.¹ V čase, keď chlapcova mama šla zaniest mužovi obed na pole, prenajímateľ pôdy, ktorý bol Žid, uniesol chlapca do mesta Bialystok, kde mládenca podrobil krutým mučeniam. Gabriel bol ukrižovaný, prebodnutý v bokoch a jeho krv postupne z rán vytiekla. Po deviatich dňoch mučenia odovzdal svoju dušu nášmu Stvoriteľovi. Páchateľ, v snahe utajiť svoj zločin, potajomky odviezol telo mučeníka a pohodil ho na okraj lesa neďaleko dediny Zwierki. Jeho telo bolo nájdené bez známky rozkladania sa, uprostred svorky psov, brániacich ho pred vtákmi. Telo sv. Gabriela bolo odovzdané zemi za spoluúčasti veľkého počtu ľudí pri miestnom chráme, kde odpočívalo asi 30 rokov. V roku 1720, kedy v kraji vyčíňala epidémia, boli okolo jeho hrobu pochovávané deti na

znak úcty ku mučeníckej smrti sv. Gabriela. Pri jednom pohrebe bol jeho hrob nechtiac porušený a mučeníkovo telo bolo vďaka brechotu psov nájdené i po tak dlhom čase nepodliehajúce rozkladu. Túto udalosť sprevádzalo mnoho náhlych uzdravení a koniec zhubnej epidémie.

Nájdené ostatky boli slávnostne prenesené do chrámu v dedine Zwierki a uložené do podzemnej krypty. V roku

1746 tento chrám úplne zhorel, no jediné, čo nebolo spálené, bolo telo svätého Gabriela. Čiastočne ohorená rúčka sa onedlho zázračne zahojila a pokryla kožou. Po tomto požiari boli mošči- ostatky prenesené do Zabłudowa. Následne, 9. mája 1755 bolo telo sv. Gabriela prevezené do monastiera Svätej Trojice v Slucku (dnešné Bielorusko). Krátko pred začiatkom prvej svetovej vojny sa mošči sv. Gabriela vrátili do rodného Poľska, do katedrálneho chrámu sv. Mikuláša v Bialystoku, odkiaľ boli neskôr dané do monastiera v Suprašli. Po vypuknutí vojenského konfliktu miestom, kde odpočívalo telo sv. Gabriela, sa opäť stal Sluck. Slucký monastier bol onedlho zlikvidovaný boľševikmi a mošči boli umiestnené do dnešného Bieloruska, do mesta Minsk a v roku 1944 do Grodna. Tu ostali sväté mošči až do 21. septembra 1992, kedy boli s požehnaním bialystockého a gdaňského arcibiskupa Sáwy a grodnenského a wolkowického Walentyna uložené v chráme sv. Mikuláša v Bialystoku, kde sú aj dodnes.

Častica ostatkov sv. mládenca Gabriela a písanú ikonu svätca, do ktorej bola častica ostatkov umiestnená, darovala Poľská pravoslávna cirkev Bratstvu pravoslávnej mládeže v Českej republike. V decembri 2005 bola ikona prevezená do chrámu sv. Václava v Litomericiach. Teraz sa nachádza v chráme sv. Gorazda v Olomouci.

Sviatok sv. mučeníka Gabriela, ktorý sa ako ochranca detí prihovára u nášho Hospodina, Isusa Christa za ich uzdravenie, je stanovený na 20. apríla/ 3. mája.

Svjatyj mučeníče, Gavriile, moli Boha o nas!

Pripravila: **Silvia Knapová**

¹ Krvavá rituálna vražda je obvinenie Židov, ktorí unášali a vraždili deti kresťanov, aby túto krv použili ako súčasť ich náboženských rituálov počas židovskej Paschy - túto krv pridávali do cesta nekvaseného chleba.

Použitá literatúra:

<http://days.pravoslavie.ru/Life/life6516.htm>

<http://bpm-cz.info/patron-bratrstva-sv-gabriel-zabludowsky/>

Prepodobný Efrém Novotoržský, zakladateľ Monastiera sv. Borisa a sv. Gleba v meste Toržka, bol pôvodom z Uhorska. Spolu so svojimi bratmi, sv. Georgiom a sv. Mojsejom Uhrínom, zanechali rodný kraj z dôvodu prenasledovania pravoslávnych v Uhorsku. Keď prišli na Kyjevskú Rus dali sa do služieb rostovského kniežaťa sv. Borisa, syna kniežaťa sv. Vladimíra Veľkého.

V roku 1015 na rieke Jalte (Альте) spolu so svätým kniežaťom Borisom padol v boji i Efrémov brat Georgij, ktorému vrahovia odrezali hlavu, aby mu sňali zlato, ktoré nosil na šiji.

Mojsejovi sa podarilo zachrániť útekem a stal sa monachom v Kyjevsko-Pečerskom monastieri. Efrém, nachádzajúci sa počas boja pravdepodobne v Rostove, prišiel na miesto vraždy, našiel hlavu svojho brata Georgija a vzal so sebou do Rostova. Zanechal službu na kniežacom dvore a utiahol sa k rieke Tverca, aby tam viedol život v ústraní.

Onedlho sa okolo neho usadilo niekoľko monachov, kde v roku 1038 postavili monastier v česť svätých kniežat Borisa a Gleba. Bratia v monastieri Efréma ustanovili svojim predstaveným. Blízko manastiera, rozpoloženého, na obchodnej ceste do Novgorodu, bola postavená nocľaháreň, kde sa bezodplatne zdržiavali biedni a pocestní.

Efrém usnul v hlbokkej starobe, jeho telo bolo pochované v „jeho“ monastieri a do hrobu, v súlade s jeho poslednou vôľou, bola položená hlava jeho brata, sv. Georgia.

Mošči prepodobného Efréma boli odkryté v roku 1572 a pamiatka svätého sa slávi 28. januára a 11./24. júna.

Pripravil: **Miroslav Knap**

Zdroj: <http://days.pravoslavie.ru/Life/life324.htm>

Kniha, ktorá sa nám pred istým časom dostala do rúk je zbornikom a zároveň aj monografiou historických svedectiev o Christovi. Jednotlivé kapitoly, vety, či slová opisujú poznanie, poznanie nielen historických skutočností, ale predovšetkým pravdy spojenej s Christom s Jeho narodením, s Jeho bytím tu na Zemi, no predovšetkým s Jeho spasiteľným poslaním.

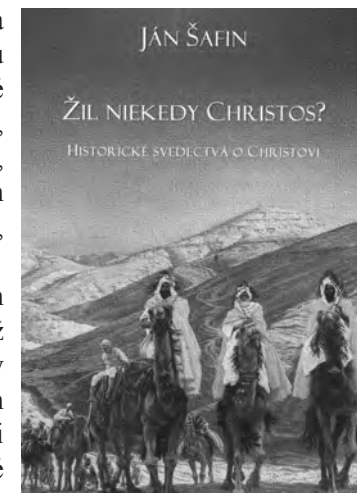
Príchod Mesiáša, Christa na zem je centrom histórie, centrom okolo ktorého sa točia a či už priamo alebo nepriamo s ním súvisia všetky významné i menej významné udalosti, aké sa len v dejinách odohrali. Mnohí to síce spochybňovali a budú spochybňovať, tvrdiť, že ide o zveličené tvrdenie. Ale to len pri nechuti priznať si opak, nestranne – nakoľko sa len dá – pozrieť na to, v čom spočíva podstata Christovho života na tejto zemi. No podobný postoj nie je žiadnou raritou ani novotou.

V tejto knihe, resp. v zborníku sa o tom hovorí dosť jasne, a to konkrétne v pojednaní otca Georgia Florovského, ktoré sa práve nazýva „Žil niekedy Christos?“, a ktoré začína týmito slovami: „Celej kresťanskej histórie sa týkajú tieto trpké, hrozné slová o Christovi, vyslovené evanjelistom: **„Do svojho vlastného prišiel a jeho vlastní ho neprijali.“** (Jn 1, 11). Spasiteľ bol vo svete uvítaný s pochybnosťami, nedôverou a priamou zlobou. Bol zavrhnutý, zradený, zhanobený a zabitý. Aj svojím učeníkom predpovedal vo svete bôľ, nenávisť a prenasledovanie. Počínajúc prvými dňami apoštolskej blahej zvesti sa toto proroctvo naplňa. Cirkev „vandruje“ po zemi, uprostred nepriateľstva a odporu... **„Svetlo prišlo do sveta, ale ľudia si viacej zamilovali tmu ako svetlo.“** (Jn 3, 19).

Slová, ktoré zazneli pred takmer storočím sú dnes minimálne rovnako aktuálne. Alebo presnejšie povedané, sú rovnako aktuálne ako tomu bolo nielen pred storočím, ale aj pred dvetisíc rokmi. Zrodil sa jeden z najväčších, ak nie vôbec **najväčší paradox dejín**. Ten spočíval v tom, že Židia boli jediným národom staroveku, ktorý, tak povediac, vlastnil proroctvá o príchode Mesiáša na túto zem a o následnom vykúpení človečenstva. Všetky ostatné národy mali svoje mýty, dokonca aj filozofiu, ale nemali prorokov, ktorí by tento príchod predpovedali, uvádzali konkrétny historický kontext a ukazovali na čas a miesto, kedy a kde k tomu dôjde.

Všetky knižné tituly si môžete zakúpiť v skriptárni na PBF, alebo na požiadanie pošleme z redakcie časopisu Istina.

Pripravila: **Martina Kormošová**

Na začiatku minulého storočia sa začala postupná obnova Pravoslavia na našom území. Najčastejšie ho prijímali prostí ľudia a vojaci, ktorí boli zajatcami v Rusku. Po návrate domov začali prechádzať na Pravoslávie. Panstvo a uniati tým neboli nadšení, a tak robili problémy. Proti tomuto boli aj staré uhorské zákony, ktoré aj za prvej Československej republiky boli v platnosti. Všetko patrilo uniatom aj napriek väčšiemu počtu pravoslávnych v obci. Bolo dosť časté, že aj za cenu krvi prelievania žandári zaberali chrámy a dávali ich uniatom.

Podobný vývoj bolo možné pozorovať po 1. svetovej vojne i v Haliči, lenže tu odpor reakčnej poľskej vlády proti pravoslávii bol ďaleko ostrejší. Dochádzalo k prípadom, kedy poľské úrady zatvárali chrámy nielen pravoslávny, ale i uniatom. Tieto chrámy násilne premieňali na katolícke kostoly, alebo ich proste vyhadzovali do vzduchu. Poľským reakčníkom stará únia už nevyhovovala pre urýchlenú polonizáciu, akú chceli prevádzať na západnej Ukrajine. Preto v tých častiach západnej Ukrajiny a Bieloruska, ktoré nepatrili do rakúskej Haliče, zavádzali Poliaci novú úniu. Novouniatskí duchovní nemali vlastnú hierarchiu, ale podliehali katolíckym biskupom. Novouniati konali cirkevné obrady, ale podľa latinského ritu alebo podľa gréckeho. Takýto postup katolíckej cirkvi prirodzene vyvolal medzi uniatmi na západnej Ukrajine hnutie za návrat do otcovskej pravoslávnej cirkvi. Pochopiteľne, toto hnutie sa nemohlo rozvinúť za reakčnej poľskej vlády, ale oheň bol zapálený, aby vypukol v plnej sile roku 1945 po oslobodení západnej Ukrajiny.

Po oslobodení západnej Ukrajiny (Haliča) sa rozšírilo medzi uniatským duchovenstvom a veriacimi veľké hnutie za návrat do pravoslávnej cirkvi. Toto hnutie viedla iniciatívna skupina (grupa), na čele ktorej stáli **Dr. Gabriel (Havriil) Kostelník, Michal Melník – biskup v Drohobyčči a Anton Palvecký – biskup v Stanislavove.**

V priebehu roku 1945 sa toto hnutie rozšírilo a prehĺbilo tak, že v dňoch 8. – 10. marca 1946 bolo potrebné zvolať sobor (snem) uniatského duchovenstva a veriacich do katedrálneho chrámu sv. Juraja v Lvove. Tento snem viedla hlava tohto hnutia Dr. Gabriel (Havriil) Kostelník, významný teológ, učenec a básnik.

Činnosť skupiny bola zameraná na prípravu uniatského duchovenstva na zrušenie Brestskej únie. Najprv sa uskutočnila agitácia, členovia skupiny obišli farnosti drohobyčskej, stanislavskej a ľvovskej eparchie. S miestnymi

duchovnými sa uskutočňovali duchovné stretnutia. Výsledky ukázali, že prevažná väčšina oslovených kňazov a veriacich boli za zrušenie únie a návrat k pôvodnej viere. Našli sa aj takí, ktorí nedôverovali zámerom o. Kostelníka, išlo väčšinou o čerstvých absolventov katolíckych duchovných škôl. Podľa o. Pelveckého z oslovených 1267 kňazov bolo 986 za a proti bolo 281.

Snem sa mal skladať z dvoch častí. Prvá bola zameraná na pripojenie k Pravoslávnej cirkvi a druhá na vysviacku nových biskupov. Z kandidátov boli vybratí o. Antonij Pelvecký, o. Michail Melník a na Ľvovskú katedru bol ustanovený archimandrita Počajevskej Lavry, preosvietený Makarij. Biskupská chirotonia sa mala uskutočniť na mieste prijatia pravoslavia na Ukrajine. Všetko sa to malo udiť 24. – 25. februára 1946. V nedeľu 24. februára sa počas liturgie uskutočnil akt pripojenia delegátov k pravoslávnej Cirkvi. Bohoslužba, ktorú viedol exarcha Ukrajiny, metropolita Ján, sa konala v Kyjevopečerskej Lavre, presnejšie vo Vozdvizenskom chráme, v ktorom sa nachádzali mošči sv. Antónija a sv. Feodosia pečerských, zakladateľov Lavry. Po pripojení všetci spoločne dokončili liturgiu, a po nej podstihli kandidátov na archijerejev do mníšskeho stavu. Chirotonia na biskupov sa uskutočnila v pondelok na ďalší deň. V ten istý deň sa delegácia vybrala na cestu do Lvova. Po návrate domov sa začala príprava na samotný sobor, ktorý by mal pripojiť zvyšných predstaviteľov uniatskej cirkvi. Jeho dátum bol symbolicky daný na prvú nedeľu veľkého pôstu, nedeľu víťazstva pravoslavia. Na sobor bolo pozvaných 225 kňazov a 22 kurátorov.

Tohto snemu sa zúčastnilo 216 delegátov duchovenstva a 19 svetských delegátov. Po referátoch Dr. Kostelníka a ostatných členov iniciatívnej skupiny bola vynesená nasledujúca rezolúcia:

1. Anulovať ustanovenie Brestskej únie z roku 1596
2. Odtrhnúť sa od rímskej pápežskej cirkvi
3. Prinavrátiť sa do pradedovskej svätej Pravoslávnej viery
4. Pripojiť sa k celoruskej Pravoslávnej cirkvi v ZSSR

Potom nasledoval individuálny prestup účastníkov snemu do pravoslávnej cirkvi a slávnostné bohoslužby. Presne po 350 rokoch bola zlikvidovaná únia, ktorá po dlhé stáročia rozdeľovala ukrajinský ľud a priniesla mu toľko nešťastia. Na základe rezolúcie Ľvovského snemu prešlo na pravoslávie 523 uniatských duchovných vo Ľvovsko-ternopoľskej eparchii, 270 uniatských duchovných v Stanislavsko-kolomejskej eparchii, a 295 duchovných v Drohobyčsko-samborskej eparchii. V Lvove bolo utvorené Pravoslávne arcibiskupstvo na čele s arcibiskupom Makarijom.

Pripravil: **čtec Patrik Palasiewicz**

Zoznam bibliografických odkazov:

Anonym 1, 1950. Z omylu na pravú cestu. Prešov 1950, s. 21-22.

Anonym 2, 1950. Історія Унії у нас і в Западній Україні. Prešov 1950, s. 26.

NIKULIN, A., In. Odkaz sv. Cyrila a Metóda 5/2006, s. 32.

ЯРЕМА, Р., Львовский Церковный Собор 1946 года в свете торжества Православия в Западной Украине. Киев: кит, 2011, ISBN 978-966-2279-13-9.

Jablkové knedlíčky

1 kg nahrubo nastrúhaných jablák,
280 - 300 g hrubej múky, štipka soli,
hladká múka na obalenie knedličiek

Jablká ošúpeme a nastrúhame nahrubo. Pridáme hrubú múku, soľ a všetko dôkladne zmiešame. Cesto necháme dve hodiny odpočívať a tvarujeme guľôčky veľké ako slivkové knedlíčky, alebo podľa vlastnej chuti. Knedlíčky nahádzeme do vriacej vody a varíme až kým nevyplávajú na povrch. Jednu vylovíme a skontrolujeme, či už sú uvarené aj zvnútra. Podávame ako klasické slivkové knedlíčky s makom, strúhankou, alebo na čo má kto chuť.

Chrumkavé placky z hrášky a ovsených vločiek

Hráška (vegetariánska zmes na obaľovanie, obsahuje obilniny, hrach a koreniny, a pod., dostanete v obchodoch so zdravou výživou), cibulka nakrájaná na jemno, môže byť aj paprika, ovsené vločky podľa potreby

Príprava je veľmi jednoduchá, zarobíme si cestíčko z vody a hrášky, pridáme nakrájanú cibuľku, môžeme aj papriku, alebo inú zeleninu, ktorú máte v plackách radi a ovsené vločky - koľko chcete, pomer si môžete zostaviť podľa seba, stačí len aby cestíčko držalo a príliš sa neroztekalo ale ani nebolo priveľmi hutné, vysmážame na oleji ako zemiakové placky.

**PCO STARÁ LUBOVŇA ORGANIZUJE
POZNÁVACÍ ZÁJAZD DO GRÉCKA
CHALKIDIKI, THESSALONIKI, METEORY
10 DNÍ (9 NOCÍ)**

CENA: 400,- €

1. TURNUS: 29. 6. 2014 - 10. 7. 2014
2. TURNUS: 20. 7. 2014 - 31. 7. 2014
3. TURNUS: 10. 8. 2014 - 21. 8. 2014
4. TURNUS: 24. 8. 2014 - 04. 9. 2014

KONTAKT: 0918 338 959

BLIŽŠIE INFORMÁCIE
NA KONTAKTNEJ ČÍSLA
(J. PETER FORAŠOVÁ)

Po požehnaní vладыky Rastislava a vладыky Feodora, v dňoch 9.-10. mája 2014 BPM na Slovensku privítalo 13 mládežníkov pod vedením prot. Viktora Paloša.

V prvom dni ukrajinská mládež v sprievode prot. Jána Biloruskeho navštívila mesto Prešov, kde boli vrúcne prijatí na eparchiálnom úrade riadi-

teľom eparchie mitr. prot. Alexandrom Capom. Ďalšie zastavenie bolo na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte, kde bola mládež prijatá otcom dekanom prot. Jánom Šafinom.

Do tretice mládež navštívila kňazský seminár, kde ich privítal riaditeľ seminára mitr. prot. Milan Gerka, špirituál prot. Dimitrij Paster a prefekt archimandrita Serafim.

Po obede na seminári a krátkej diskusii sa mládež odobrala v sprievode prezidenta BPM, jereja Iva Petrovaja do budovy, kde sídli BPM, kde si prezreli kanceláriu a priestory, kde sa pripravujú mládežnícke akcie.

V poobedňajších hodinách hostia navštívili pešiu zónu v Košiciach, pravoslávny chrám v ktorom sa zúčastnili večerne. V tomto chráme ich privítal otec prot. Vladimír Spišák.

Mládež ukončila deň prehliadkou mesta Prešov za doprovodu prot. Dimitrija Pastera. Nasledujúci deň sa niesol v poznávaní krás východného Slovenska, a to Vysokých Tatier. Cestou do Tatier bola oddychová zastávka v Levoči, kde sa stretli s prot. Kornelom Furinom, správcom farnosti mesta Levoča.

Štrbské pleso privítalo mládežníkov krásnym počasím, kde sa odhodlali na výstup ku vodopádom Skok. Po krásnom a namáhavom výstupe v poobedňajších hodinách cesta viedla na Vyšné Nemecké, kde sa ukrajinskí mládežníci rozlúčili so svojim sprievodcom a vyjadrili veľké poďakovanie všetkým za milé prijatie, pohostenie, ubytovanie a sprevádzanie po východnom Slovensku so slovami: „do skorého stretnutia na ukrajinskej strane“.

Veľká vďačnosť patrí BPM za finančnú podporu tejto akcie.

Spracoval: **prot. Ján Biloruský**

